

Kieltä ja kulttuuria

Aika kuluu taas nopeasti, tammikuu jo takanapäin ja talven selkäkin lieenee taittunut. Joulunpyhistä eteenpäin alkoi päiväkin pidetä ja lumen peittämä maa tehosti vaikutelmaa lisääntyneestä valosta. Ehkäpä se kevät sieltä tulee tänäkin vuonna.

Tänä viikonloppuna alkaa helmikuu ja se hän on tunnetusti kalenterimme kuukausista kaikkein lyhyin. Silti helmikuuhun mahtuu kaksi tärkeää Suomen kulttuuriin liittyvää merkkipäivää.

Heti helmikuun ensimmäisellä viikolla juhliataan J. L. Runebergia, jonka mainio runo "Vårt land" suomennettiin Julius Krohnin johtaman työryhmän voimin nälkävuonna 1867. Runo sai otsikokseen "Maamme".

Hämeenlinnan oma poika, runoilija ja suomentaja Paavo Cajander teki tiettävästi omia viilauksiaan runoon ja komeaa lopputulosta on laulettu kansallislaulunamme, Fredrik Paciuksen jo vuonna 1848 julkaisemalla sävelellä. Hyvää yhdentoista säkeistön runoa on tosin esitetty säästeliäästi, lähes poikkeuksetta siitä veistään vain ensimmäinen ja viimeinen säkeistö.

Lyhkäinen helmikuu hurauttaa nopeasti ohi, päättyen tasan neljän viikon päästä lauantaina Kalevalan päivään eli suomalaisen kulttuurin päivään. Kalevalan isä

ja suomen kielen uudistaja Elias Lönnrot teki uskomattoman urakan kerätessään runoja jalkapatikassa pitkin Karjalaa.

Runonlaulajien arvokkaasta perinnöstä Lönnrot muokkasi näppärästi kansallismme kansalliseepoksen. Kalevalasta on muuten lähtöisin muun muassa sanonnat "Vesi vanhin voitehista" sekä "Moni kakku päältä kaunis".

Kotimaisten kielten keskus Kotus on valinnut viime vuoden lopulla marraskuun ja joulukuun kuukauden sanat. Marraskuun sanaksi valikoitui patikkaratikka, lentoaseman raitiotien pysäkin sijoittelun kunniaksi.

Joulukuun sana oli pakettiralli. Erinäisiä verkkokauppaostoksia kuljetellaan Suomeen eri puolilta maailmaa ympäri vuoden, ei ainoastaan joululahjasirkuksen aikoihin.

Sanaristikoseura Sanasepot osallistuu maaliskuussa Helsingin antikvaarisille kirjapäiville 20.–22. maaliskuuta. Tapahtuma järjestetään Helsingissä Kaapelitehtaalla ja paikalla on paljon antikvariaatteja, pienkustantajia ja muita kirjallisuushenkiisiä toimijoita.

Vaalikaa suomen kieltä ja kulttuuria, ostakaa, lainakaa ja lukekaa kirjoja, käykää teatterissa. Kirjoittakaa kirjoita! Ratkokaa ristikoita, antakaa aivoillenne apikoitavaa. Pistäkää pääkoppanne töihin, kiusatkaa itseänne vaikeiden ristikoiden arvoituksilla ja kokekaa oivaltamisen iloa.

Pasi Paavilainen
pasi.paavilainen@ristikkoakatemia.fi

Lähetätkää ristikkoiheisiä kysymyksiä ja mielipiteitä osoitteeseen kysymys@ristikkoakatemia.fi.